

1

בעצם אני לא לבד

כשחולמים על זוגיות חושבים על קשר אינטימי, חברי, הם ותומך. קשר שיש בו קרבה אמיתית, נאמנות, קבלה והערכה, ובחלק גדול מהמקרים גם נוחות. חלק מאלה שאינם יוצרים זוגיות בעצם לא זקוקים לה מפני שמשפחת המוצא עדיין מספקת עבורם את החוויה הזו ואת הצרכים האלה. כשאני שואלת אנשים שמתפלאים על כך שאינם מוצאים לעצמם זוגיות איך הקשר שלהם עם משפחת המוצא, הם עונים לעיתים קרובות: "קשר נפלא", "אני מדברת עם אמא שלי בטלפון כמה וכמה פעמים ביום", "אני נמצא אצלם יום-יום", "קשר מצוין. אני אוכל כל יום צהריים אצל ההורים", "אני אחראית עליהם. האחים שלי לא עוזרים בכלל. אני מוכרחה לסדר להם את כל העניינים", "אני מבלה אצלם את סופי השבוע", או אפילו: "אני (בן 30) עדיין גר בבית. זה הכי נוח והכי פשוט וזה גם חיסכון כספי גדול", וכדומה.

לפעמים זה הבן הבכור (כל מה שנאמר פה נכון כמובן גם לגבי הבת הבכורה), "הילד" האחראי של המשפחה. זה שמטפל בכל ענייני ההורים, מיעץ להם בנושאים כספיים, נוטל על עצמו את

הסידורים שלהם ובתמורה זוכה בבית ובמפגשים של המשפחה המורחבת בכבוד מלכים. אצל אמא מחכה לו תמיד ארוחה חמה, התעניינות אמיתית במעשיו, הערצה להצלחותיו ודאגה לבריאותו, ובמפגשים רחבים יותר של המשפחה ברור לכולם שהוא היה ונשאר מספר אחת בין הילדים. לפעמים בשבילו, ליצור משפחה משלו ולהיות מעורב בה תוך דאגה כלכלית, מעשית ורגשית לאשתו ולילדיו, פירושו לצאת או לפחות לזוז קצת ממשפחת המוצא ולאבד את המקום הנפלא השמור לו בה. לזה הוא עדיין לא מוכן.

לפעמים זה הבן או הבת הצעירים ביותר, ילדי הזקונים, אלה שההורים לא כל כך רוצים שיגדלו, כדי שהם עצמם לא יישארו "לבד" זה עם זו. זה יכול להיות הבן שיש לו יחידת מגורים פרטית למעלה או בקומת המרתף, הוא מקבל שירותים מלאים של קורת גג, אוכל וכביסה ואינו משתתף בהוצאות כלכלת הבית. ההורים אומרים: "לנו זה לא מפריע", והצעיר המפונק אומר: "למה לי לבזבז כסף על דירה נפרדת, שלא לדבר על להתפרנס וגם לפרנס עוד מישהי, זרה, שבטח גם תרצה להשתמש באוטו שלי, כשיש לי הכול?" הוא לא צריך זוגיות. הוא מסדר לעצמו חיי מין סתמיים במערכות יחסים קצרות וחסרות משמעות, ואת כל היתר יש לו בבית.

זאת יכולה להיות הבת האמצעית, הטובה, החרוצה, שתמיד עזרה בבית ולבסוף נשארה בו, כי ההורים מבוגרים וכבר קשה להם להיות לבד. היא עושה המון, ובתמורה היא שולטת בנעשה בבית ובמידה מסוימת גם במשפחה המורחבת. יש לה זכויות. האחים והאחיות שלה אומרים: "איזה מזל שהיא דואגת להורים".

יש משפחות שבאווירה שלהן היה תמיד מסר: "אנשים זרים הם אויבים, הם נגדנו, הם מסוכנים. אנחנו צריכים להישאר צמודים אלה לאלה. אף אחד לא יהיה נאמן לך כמו המשפחה שלך. דם זה לא מים". ייתכן שהבת במשפחה כזאת תינשא לזמן קצר, תלד ילד,

תתגרש ותגדל את הילד בשיתוף עם הוריה, או שלא תינשא כלל ותבחר לקבל תרומת זרע ולהיות אם חד-הורית, כאשר הוריה מהווים משפחה לילד.

בכל המקרים האלה וברבים אחרים, **ההימנעות מיצירת זוגיות אינה קשורה בקושי ליצור קשר חדש אלא בבחירה להישאר בקשר הישן.**

נוכל לומר ש"הילדים" הנשארים בבית ההורים זוכים בדרך כלל באחד או בכמה מן הרווחים הבאים:

פינוק

הערצה

שליטה

עמדה מרכזית של משמעות, חשיבות והשפעה

ויש גם שנשארים בקשר הדוק, רגשי או ממשי, עם משפחת המוצא או עם אחד ההורים מסיבות הפוכות: היחסים ביניהם לבין ההורים רעים. ההורים, או אחד מהם, איכזבו, הם נחווים כהורים דוחים או קרים או לא מספקים או ביקורתיים, ובקיצור – לא אוהבים. הבן או הבת אינם מנתקים עצמם מההורים מתוך תקווה שיום אחד יצליחו לשכנע אותם שהם, ה"ילדים", מספיק טובים או צודקים או סובלים או מוצלחים, ולכן ראויים לאהבה או להערכה ויקבלו את היחס ההורי שהם נכספים אליו. עד אז הם לא פנויים לקשר חדש עם מישהו מחוץ למשפחה.

אף על פי כן, כל האנשים האלה, הקשורים למשפחת המוצא, אומרים הן לעצמם והן לאחרים שהם מחפשים בן או בת זוג. זה לא שקר. זוהי הונאה עצמית. הם מוכרחים לחשוב כך. ההיגיון החברתי אומר שאדם צריך לעזוב את משפחת המוצא ולהקים משפחה משלו. זה הרי כתוב בתורה: "עַל־כֵּן יַעֲזֹב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ; וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (בראשית, ב' 24) (מותר להניח שהתורה

התכוונה גם לאישה שתדבק בבן זוגה). מכאן שמי שאינו עושה זאת חוטא באופן כלשהו לתפקידו החברתי. אם הוא אומר: "אני לא רוצה להתחתן. אני מעדיף להישאר עם אבא ואמא שלי", אומרים עליו: "משהו לא בסדר איתו". אבל אם הוא אומר: "אני מחפש ולא מוצא", דואגים לו ואפילו מרחמים עליו, ובדרך כלל מנסים לעזור לו ולערוך היכרויות בינו לבין מועמדות מזדמנות. איכשהו המועמדות נמצאות תמיד בלתי מתאימות וה"מחפש" נשאר צמוד להורים.

בשיחתי עם גליה, שתובא להלן, אפשר לראות מערכת יחסים עם משפחת המוצא אשר מייתרת במידה רבה את הצורך שלה בזוגיות. גם ברוב השיחות האחרות המופיעות בהמשך נראה את הקשר הבלתי פתור עם משפחות המוצא, הפוגם ביכולתן של המרואיינות להקים משפחה חדשה משלהן.

שיחה עם גליה: היא לוקחת אחריות ורוצה שהכול ייעשה

כדברה

או: קל יותר להיות לבד

גליה, כבת 40, היא רואת חשבון בהכשרתה ועובדת שנים רבות כאחראית על כספים בחברה גדולה. יש לה אח שצעיר ממנה בשנה וחצי ואחות הצעירה ממנה בשבע שנים. אפשר לראות שגליה נמצאת בהיריון מתקדם.

— **זיוית:** תודה לך, גליה, שהסכמת לשוחח איתי במסגרת שאנחנו מקווים שתביא תועלת גם לאחרים. האם את גרה עם מישהו?
— **גליה:** לבד.
— **זיוית:** כמה זמן?

— **גליה:** הרבה. כמעט עשר שנים. לפני זה היו לי שתי מערכות יחסים ארוכות – עם אחד גרתי באופן חלקי, במשך ארבע שנים. אחר כך עם השני הייתי שלוש שנים.

— **זיוית:** מה מביא אותך לשיחה הזאת?

— **גליה:** המטפלת שלי אמרה שיהיה מעניין, אז באתי... כדי לראות אולי יש דברים שעד היום לא ראיתי. חלק גדול מחיי אני לבד, לא בזוגיות. אני בהיריון בחודש שמיני – זה בשותפות עם חבר. החלטתי שאני רוצה ילד. לקח לנו קצת זמן אבל הצלחנו. כרגע אני מתרכזת בהיריון ובלידה, אבל תמיד נשארת לי השאלה למה אני לא מצליחה לממש זוגיות. ככל שאני מתבגרת אני מבינה שאני כן רוצה. למרות שהשותף שלי להיריון מאוד עוזר לי.

— **זיוית:** אתם ביחסים טובים?

— **גליה:** כן.

— **זיוית:** נהדר.

— **גליה:** אבל דווקא בהיריון גיליתי שהלבד הוא קצת לבד. הייתי שמחה לחלוק את הרגעים גם ביומיום, לא רק בטלפון אחרי שזה קורה. המטרה שלי בשיחה שלנו היא לנסות לגלות אם יש משהו שיהיה לי חדש, משהו שאני לא רואה.

— **זיוית:** נושא הזוגיות תפס מקום מרכזי בטיפול שלך?

— **גליה:** חלק, אבל הנושא המרכזי בעיקר היה ענייני ההיריון.

— **זיוית:** כשבאת לטיפול כבר היתה ההחלטה לעשות ילד?

— **גליה:** כן, וגם הבנתי שלא אוכל להרות בתהליך פשוט אלא יותר מורכב, עם הפריה חוץ-גופית וטיפולים הורמונליים. מדי פעם היו גם פאוזות בנושא הזה ודיבורים על זוגיות. כשהיו הפסקות בטיפולים להיריון כן הייתי יוצאת עם גברים. אבל זה היה פחות מרכזי בשיחות עם המטפלת שלי.

— **זיוית:** האם עליתן בתהליך הטיפול על נקודות שנראו לכן רלוונטיות? אני שואלת כדי שלא נחזור על דברים שכבר גיליתן.

— **גליה:** אחד הדברים שמצאנו – שהזוגיות של הוריי לא היתה משהו ומתוך זה צמחתי לעצמאות. וזה גם נעים, נחמד וכיף להיות עצמאית, שאין מישהו שצריך להתחשב בו כל כך. אני אוהבת את זה. אבל יש גם קושי. אני חושבת שהדוגמה של הוריי לא גרמה לי לרצות מאוד זוגיות. אף פעם לא חלמתי להיות כלה.

— **זיוית:** מה היה המודל של ההורים?

— **גליה:** מריבות. עדיין. זה לא השתנה. היום הבנתי שזו התקשורת שלהם.

— **זיוית:** כילדה היית עדה למריבות?

— **גליה:** בגלל שאני הבכורה הייתי הרבה פעמים האחראית, המתווכת, זאת שמגשרת, ואז ברגע שיכולתי לעוף משם – עשיתי את זה.

— **זיוית:** אני משערת שלמרות שעזבת את ההורים נשארת אדם שלוקח על עצמו אחריות לאנשים שנמצאים סביבך. זה מסביר למה הכי קל לך כשאת לבד.

גליה מדגימה כיצד דווקא אנשים שנוטים להתחשב מאוד באחרים, ובעיקר כאלה שנוטים בתוך כך לבטל את עצמם, את רצונותיהם ואת ביטוי הצרכים שלהם, מעדיפים לא פעם להיות לבד מפני שזהו המצב היחיד שבו הם חיים את חייהם כרצונם.

— **גליה:** נכון, אבל עכשיו זה קצת משתנה. עכשיו הקשר המרכזי שלי הוא עם ישראל, האבא של ההיריון. איתו כן הייתי צריכה להישאר בקשר ואיתו אני לוקחת פחות אחריות. הטיפול מאוד עוזר לי לעשות את זה. אני לומדת לעשות את זה.

— **זיוית:** זו למידה מאוד חשובה גם לקראת הילד.

בהערה זו כוונתי לומר שגם עם ילדים לא כדאי לקחת יותר אחריות מכפי הדרוש, אחרת אין להם הזדמנות לפתח עצמאות אחראית.

— **זיוית:** אבל בואי נחזור לילדות שלך. לאחיך לא נתת אפשרות לקחת חלק מהאחריות?

— **גליה:** הוא די התחמק מזה בגיל צעיר. הוא עזב את הבית בגיל 16.

— **זיוית:** אני מתעניינת בשנים הרבה יותר מוקדמות, בגיל צעיר, פחות מעשר.

— **גליה:** הוא היה הרע ואני הטובה. אני הייתי האחראית והוא זה שעושה בלגן וצריך להשגיח עליו.

— **זיוית:** אז כ"אחראית יתר" יש יתרונות בשבילך בלהיות לבד.

— **גליה:** כן, בטח! אני גם אוהבת את היתרונות האלה. חושבת שבאיזשהו שלב שאלתי את השאלה אם אוכל לשנות משהו...

— **זיוית:** בטח שתוכלי, אם תרצי!

— **גליה:** ...ואיך עושים את זה. את נמצאת על אוטומט וככל שאת מתבגרת...

— **זיוית:** בהחלט אפשר לשנות. היו גם שבע שנים שבהן הבחירה שלך היתה שונה. שנים שבהן לא חיית לבד. בואי נשמע יותר.

איזו מערכת יחסים היתה בשבילך יותר משמעותית?

— **גליה:** הראשונה.

— **זיוית:** מה אפיין אותה?

— **גליה:** הוא היה מבוגר ממני בשמונה שנים. הייתי בת 23 כשהכרתי אותו. דווקא הוא היה האחראי בינינו. הוא זה שניהל את מערכת היחסים. הייתי משנה את דעתי פעמיים ביום. רוצה להיות איתו, לא רוצה.

— **זיוית:** הוא רצה?

— **גליה:** כן. בגדול הוא רצה יותר ממני.

— **זיוית:** רצה להתחתן?

— **גליה:** לא להתחתן. שם עוד לא היינו, אבל כן לגור ביחד. אני לא

לקחתי אחריות, פשוט נכנסתי לדירה שלו.

— **זיוית:** איך היו היחסים ביניכם?

— **גליה:** בסדר. מלאי תשוקה.

— **זיוית:** לא כמו של הורייך?

— **גליה:** לא.

— **זיוית:** ואיך זה נגמר?

— **גליה:** החלטתי שאני רוצה לסיים את זה.

— **זיוית:** את זוכרת מה עבר לך בראש כשקיבלת את ההחלטה הזאת?

— **גליה:** הרגשתי שזה הסתיים מבחינתי. כבר לא הרגשתי אותה תשוקה.

— **זיוית:** איזה טיפוס הוא היה?

— **גליה:** יציב. הוא היה מעניין, אהב ריגושים ועם זאת יציבות. מוזר, אבל היה בו שילוב של שני הדברים.

— **זיוית:** נשמע לא רע.

— **גליה:** כן, אבל הייתי צעירה אז ובאיזשהו שלב זה לא הספיק. רציתי הלאה. הרגשתי כאילו אוקיי, הבנתי. מה עוד יש לחיים להציע לי? רציתי להמשיך הלאה.

— **זיוית:** מעניין שדווקא עם הבחור שלקח ממך את האחריות איבדת עניין.

כאן אפשר לראות כיצד אנחנו מחפשים קשר דווקא עם אלה שמאפשרים לנו להפעיל את האוטומט, כמו שגליה אומרת. אנחנו מחפשים אנשים שמאפשרים לנו לפעול בדרך היוצרת עבורנו תחושה שאנו בעלי משמעות. אצל גליה זה אומר להיות האחראית הבלתי תלויה.

— **זיוית:** הקשר השני שהיה לך – איך הוא התחיל? איך הוא

נמשך?

— **גליה:** הרבה זמן לא דיברתי על זה. הכרנו המון שנים. הוא היה חבר ילדות. כשהסתיימה מערכת היחסים הראשונה – זה לא קרה מייד, אבל תמיד במהלך השנים היה בינינו מין פלירט ואז התחיל משהו. לאט לאט זה התחיל. אבל מערכת היחסים היתה מאוד לא יציבה. הוא היה מאוד לא יציב. אני הייתי מאוהבת בו בטירוף של לרצות להיות איתו, והוא לא היה סגור על עצמו. קצת ההפך ממערכת היחסים הקודמת.

בהמשך, כשידובר בדרכים להימנע מזוגיות, נראה כיצד מי שלאמיתו של דבר לא רוצה להיות בזוגיות מאבד עניין בבני זוג שרוצים להתמסד ומתאהב "בטירוף" במי שאינו מעוניין. אלו הן דרכים יעילות להימנע מלהתחייב לקשר זוגי.

— **גליה:** דווקא היתה מחשבה על חתונה, אבל מהר מאוד עזבנו את זה. נכנסתי להיריון והחלטנו להתחתן – הוא הציע ואני אמרתי אוקיי. אחרי כמה זמן היה לי דו"ח וו והחלטתי שזה לא מה שאני רוצה.

— **זיוית:** מה היה הדבר שלא רצית?

— **גליה:** הוא היה מאוד לא יציב. החיים איתו הזכירו לי את מערכת היחסים של הוריי, רגע נעלם, רגע כן רוצה.

— **זיוית:** גם אצל הורייך אחד מהם היה מעוניין יותר מהאחר?

— **גליה:** ככה חשבתי. נדמה היה לי שאבא שלי רצה יותר, אבל זה גם השתנה והתחלף במהלך השנים.

— **זיוית:** כנראה שהם אהבו ריגושים. תמיד היתה שם איזו דרמה.

— **גליה:** לכן, כשהבנתי שזה דומה להורים שלי החלטתי שאני לא רוצה.

— **זיוית:** מתי זה היה...?

— **גליה:** הייתי בת 29.

— **זיוית:** עברו 11 שנים. מה קרה מאז בתחום הזה?
— **גליה:** לא הרבה. אחרי שנפרדנו עברתי לתל־אביב. הייתי שם שש שנים ובחמש השנים האחרונות חזרתי ליישוב שבו גרים ההורים שלי.

— **זיוית:** מה הביא אותך לחזור לשם?
— **גליה:** הרצון שלי לעשות ילד.
— **זיוית:** מה הקשר?
— **גליה:** זה מורכב. עבדתי בחברה מסוימת הרבה שנים והיה לי קשה שם. הייתי במשבר, ואז רציתי להיות ליד ההורים.
— **זיוית:** ליד ההורים שרבים.

— **גליה:** שרבים.
— **זיוית:** כשאמרת שרצית לעשות ילד, זה קשור לחזרה להורים?
— **גליה:** גם. כי ידעתי שהם יוכלו לעזור לי. אחרי הקשיים הגדולים שהיו לי בעבודה, הבנתי שמי שהכי קרוב אלי ואכפת לו ממני זה המשפחה, ולכן רציתי לחזור למקום הזה.

— **זיוית:** וכמה את רואה אותם?
— **גליה:** כמעט כל יום.
— **זיוית:** איך ההרגשה?
— **גליה:** יש ימים יותר טובים ויש פחות. מצד אחד טוב להיות במקום שבו אכפת ממך ומכירים אותך, ומצד שני כל הזמן יש התמודדויות. יש גם קושי במערכות יחסים יותר קרובות.

גליה צודקת בדבריה, אכן יש קושי במערכות יחסים קרובות. תמיד. מערכות יחסים קרובות, כמו זוגיות, דורשות תיאום, התחשבות הדדית, יכולת לראות את האחר ולהבין את נקודת מבטו, נכונות לכבד נקודת מבט זו גם אם לא מסכימים לה, ולעשות הרבה דברים שלא תמיד מתחשק לעשות.

— **זיוית:** עם מי יש לך קשיים?

— **גליה:** חושבת שעם שניהם. גם עם אבא וגם עם אמא.

— **זיוית:** אחיך גר במקום אחר?

— **גליה:** גם אחותי. שניהם לא גרים באזור. עם שני ההורים יש לי קושי מסוים. הם מאוד עוזרים לי אבל גם מאוד נשענים עלי הרבה פעמים. הם בני 60. לא מאוד מבוגרים, אבל יש הרבה דברים שקשה להם לעשות, בעיקר דברים טכניים ובירוקרטיים, והם צריכים את העזרה שלי. לפעמים קצת קשה לי עם זה אז יש לנו חיכוכים.

התיאור הזה של גליה מעלה בי את המחשבה שכיום יש לה שוב מעמד מאוד מכובד בבית ההורים, כמו שהיה לה במהלך הילדות. עכשיו היא הבת היחידה שנמצאת שם, והתפקיד של הבת האחראית, זו שמסדרת את העניינים, כולו שלה. מצד שני, כאמור, לא תמיד מתחשק למלא את התפקיד הזה... אדם שלוקח הרבה אחריות משיג בכך מקום מרכזי ומשמעותי בכל קבוצה שבה הוא חי, אבל הוא משלם על כך מחיר, בין היתר של עייפות.

— **זיוית:** הם מאוד זקוקים לך וגם את זקוקה להם, במובן אחר.

— **גליה:** נכון.

— **זיוית:** והם גם מכירים אותך כזו שלוקחת אחריות. יכול להיות שבהמשך הם יהיו זקוקים לך יותר.

— **גליה:** יכול להיות.

— **זיוית:** ספרי קצת על ההורים בילדות. מנקודת מבט של ילדה עד גיל עשר. איך נראתה אמא?

— **גליה:** הוריי התחתנו בגיל מאוד צעיר, 19–20. זמן קצר אחרי שנולדתי בא אחי. הפרש של שנה וחצי. הזיכרון שלי, לפחות מאמא שלי, הוא התחושה שההורות מקשה עליה, שהיא כאילו

מרגישה שהיא מפספסת משהו בחיים. לי היא אמרה תמיד – תלמדי, תהיי עצמאית, אל תתחתני כל כך מהר, תבלי, תיהני מהחיים. משהו שבאמת עשיתי.

— **זיוית:** אז עשית מה שהיא אמרה.

— **גליה:** כן, אני ממושמעת. החוויה שלי מהוריי היא שהם מתקשים – בהורות ובחיים בכלל. גם כלכלית. אבא שלי היה פועל הרבה שנים, אמא עקרת בית. היו קשיים בעבודה. היו המון שינויים כל הזמן. הרבה קושי.

— **זיוית:** אני חושבת שכילדה, כשהרגשת בגיל מוקדם מאוד שקשה להם להתמודדות, גם עם ההורות וגם עם החיים בכלל, לפעמים אפילו החלפת איתם תפקידים.

— **גליה:** נכון. אני עדיין עושה את זה לפעמים, אבל היום אני עוצרת את זה. אני אומרת – עכשיו אני לא האמא ואתם לא הילדים.

— **זיוית:** עוד דבר שבגללו היה חשוב לך לשמור על המקום המיוחד של האחראית והמחליפה של ההורים, הוא שבהפרש של שנה וחצי נולד לך אח. קשה לשמור על הבכורה כשרווח הגילים כל כך קטן. היה חשוב לך לשמור על מקומך, שיהיה ברור מי הבכורה האחראית שסומכים עליה ומי הרע.

— **גליה:** נכון. אני מניחה שלא עשיתי את זה במודע.

— **זיוית:** לא, מובן שלא במודע. איזה מין אדם היה בעינייך אבא כשהיית ילדה?

— **גליה:** עקשן קצת. הוא אדם שמאוד רצה וניסה להצליח ולעשות טוב למשפחה, ותוך כדי כך הוא עשה הרבה טעויות במובן הכלכלי ובמובן הרגשי. הוא לא תמיד ידע להקשיב. אני קצת שיפוטית בעניין הזה, אבל אני חושבת שאילו הם היו נעזרים אחד בשני יותר, זה היה יכול להקל עליהם. הם קיבלו כל אחד החלטות משלו ואז הדברים לא תמיד הסתדרו ולפעמים נעשו גרועים יותר.

גם היום הוא מאוד עקשן. ככה זה וככה אני רואה את זה, וקשה מאוד לעזור לו. הוא לא מוכן לשמוע, לקבל דעה. יש לנו מערכת יחסים טעונה.

— **זיוית:** אולי קשה לכם להסתדר כי את קצת כמוהו? גם את אוהבת להחליט?

— **גליה:** להחליט כן, אבל חשוב לי גם להקשיב לאחרים ולשמוע עוד חוות דעת. כשהייתי אומרת משהו שלא נראה לו הייתי חוטפת צעקה או שתיים.

— **זיוית:** על מה אתם רבים עכשיו?

— **גליה:** לא רבים, אבל אני באמת דעתנית כמוהו. פה אני מתחברת למה שאמרת. היום יש לו עסק קטן ואני מבינה משהו בעסקים, אז הסברתי לו מה אני חושבת שהוא צריך לעשות. אני מסבירה לו והוא לא מקשיב לדעתי.

— **זיוית:** אם הוא מקשיב לדעתך אז הוא חייב לקבל אותה? את עושה כאן קישור שהוא לא הכרחי.

— **גליה:** אני מציעה לו מה לעשות...

— **זיוית:** הרבה פעמים אנשים רבים כי הם דומים. ילד מתבונן בהורים שלו וכך הוא לומד איזה אדם להיות. את לקחת מאבא את הרצון להיות אחת שצודקת, שיודעת. לא?

— **גליה:** אני מניחה שיש בזה משהו. הדעתנות.

— **זיוית:** זה יהיה כך גם בזוגיות.

— **גליה:** כן. אני צריכה שיהיה לי סיי.

— **זיוית:** זה לא בהכרח מפריע לזוגיות, יש כאלה שלא חשוב להם להיות הצודק או היודע, איתם תוכלי להסתדר.

— **גליה:** אבל אני נמשכת לדעתנים ואז זה מתנגש.

— **זיוית:** כן, במצב כזה יש הרבה ויכוחים. אבל אין דבר, אצל הרבה זוגות יש ויכוחים. אם אלה שאת נמשכת אליהם דומים לאבא ואת עצמך דומה לאבא, אז את מתווכחת גם איתם.

— **גליה:** כן. קשה לי. אבא מרים את הקול כדי שאקבל את דעתו. כילדה זה הרגיש לי אלים. הוא לא השתמש בכוח אבל הדרך שבה היה משתיק אותי, זה היה יכול לכווץ אותי.

— **זיוית:** כשמישהו רוצה "להחליט עלייך" ולהשתיק אותך זה עושה לך רע מאוד.

— **גליה:** כן.

— **זיוית:** וזה קרה עם אחד מהבחורים שדיברנו עליהם?

— **גליה:** לא.

— **זיוית:** הם קיבלו את דעתך? או שאת ויתרת? את רוצה שיקבלו את דעתך וגם שלא יהיו חיכוכים. אלו שני דברים שלפעמים מתנגשים.

— **גליה:** אני לא נכנסת לחיכוכים, אבל כשלא הסכמתי, זאת אומרת, במערכת היחסים השנייה שלי, כשהוא לא קיבל את דעתי, גם אם ויתרתי, בתוכי היה לי קשה. כבר הייתי בחוץ. הרגשתי שלא מתאים לי, שהוא משתלט עלי. אבל לא הבעתי את זה.

הגבר שלקח מגליה את האחריות לקח לעצמו גם את השליטה. שני אלה בדרך כלל אינם ניתנים להפרדה. לכן כשגליה לוקחת עליה אחריות היא רוצה גם את השליטה. כשהיא עוזרת לאבא היא רוצה שהוא ינהג על פי מה שהיא אומרת לו.

— **זיוית:** כשלא קורה מה שאת מחליטה את מרגישה שמשתלטים עלייך. האם יכול להיות שאת רוצה להיות זאת שמשתלטת? — **גליה:** כן.

— **זיוית:** זו לא היתה בעיה אילו היית מתאהבת בכאלה שזה לא מפריע להם... ועכשיו ספרי לי על אמא.

— **גליה:** הוריי, שניהם – לא אגדיר אותם חזקים אבל הם דעתנים

ובולטים ויש להם מה להגיד. לא היה ברור מי מחליט בבית על דברים מסוימים. גם אמא דעתנית. היה חשוב לה לשמוע ולהישמע. היא לא כל כך מחבבת. כן היתה אהבה. אבל לא היה הרבה מגע ופוצי מוצי. היתה תחושה שקצת קשה לה וגדול עליה להיות אמא לשני ילדים.

— **זיוית:** וכשבאה השלישית היא כן היתה מוכנה?

— **גליה:** כן. וזה בולט לגמרי בקשר איתה.

— **זיוית:** היית אומרת שלא קיבלת הרבה מגע?

— **גליה:** אני לא זוכרת כל כך.

— **זיוית:** זה נשמע כאילו כולכם דעתנים, אבל ההבדל בינך לבין הוריך הוא שהם לא מפחדים לריב, ולך זה מפריע... והיום יש אצלכם מצב של מעין שלישייה יותר מאשר הורים ובת.

— **גליה:** קצת, כן.

— **זיוית:** חבורה כזו... מאוד חמה. יש חום?

— **גליה:** יש חום. אכפת לי מהם ולהם ממני.

— **זיוית:** איך ייכנס לכל זה בן זוג?

— **גליה:** עם הנכדים הם מדהימים. מסירים כל שיפוטיות. אבא שלי במיוחד. לא ייאמן. הם כאילו אנשים אחרים עם הנכדים.

— **זיוית:** אז טוב שבנוסף אלייך יהיו לילד שלך שני האנשים האלה שכל כך יאהבו אותו. ובכל זאת, לא ברור איפה ייכנס בן זוג.

— **גליה:** אני מתכננת כן לגור ליד ההורים לפחות בהתחלה. האבא של הילד, הוא גר בתל-אביב. אנחנו נתקרב אחד לשנייה וניפגש איפשרו באמצע.

— **זיוית:** זו תוכנית טובה, כי רצוי מאוד שיהיה לילד קשר עם אביו.

— **גליה:** כן, אז בשנה הראשונה אהיה קרובה להורים כדי להיעזר בהם, ואחר כך אתרחק. זו התוכנית.

— **זיוית:** זו תוכנית טובה. אני חושבת שרק אז יבוא הזמן המתאים

בשבילך להתלבש על פרויקט הזוגיות – את תתרגלי לחוויה של ההורות, תתרחקי מההורים. האב ייקח לפעמים את הילד אליו?
— **גליה:** כן, יש הסכם.

— **זיוית:** אז גם תהיי פנויה חלק מהזמן, ונראה לי שזו תהיה תקופה מתאימה. לפני זה, איפה תכניסי דייטים וזוגיות? בשנה הראשונה האמהות בולעת אותך. כשתחזרי מהעבודה כל מה שתרגי זה להיות עם הבן שלך ולצאת לדייט לא יתאים לך. גם לא יהיה לך דחוף ללדת כי כבר ילדת. המועמד יוכל להיות גם מישהו שיש לו ילדים.

— **גליה:** כן, בגיל הזה יהיה יותר פשוט מישהו עם ילדים. וגם בטיפול, עבדנו על לצאת עם גברים.

— **זיוית:** איך זה הלך?

— **גליה:** יצא לי להכיר פה ושם בחורים. עם אחד המשכתי להיות בקשר על בסיס מיני "יזיזי". הוא מודע לתהליך שאני עוברת. ועדיין רוצה להמשיך בקשר.

— **זיוית:** אז אולי תבחרי לך מערכת יחסים מעין זו עד שתחליטי על זוגיות מלאה.

אני רוצה להתמקד במכשול העומד בינך לבין זוגיות, מפני שאת אדם חם ואותנטי ונוכח ויוצר קשר, ולכאורה אין שום סיבה שזה לא ילך. אמרת שבגיל צעיר הזוגיות של הורייך הפחידה אותך והפריעה לך, אבל אני מנסה לראות איפה נמצאים המכשולים עכשיו, ואני משערת שזה קשור גם לצורך שלך להיות דומיננטית. לקחת את האחריות ואת השליטה ושלא ישתלטו עלייך, או כמו שאומרים הילדים, שלא "יחליטו עלייך".

— **גליה:** זה נכון, אבל כשאני זקוקה אני רוצה גם שיעטפו אותי, למרות שאני כל כך חזקה ודומיננטית.

— **זיוית:** ואז השאלה היא אם את מאמינה שזה יכול לקרות, שמישהו יקבל אותך חזקה ודומיננטית ועדיין ירצה לעטוף אותך?

מישהו חוץ מההורים?

— **גליה:** אני חושבת שזה אפשרי. כן.

— **זיוית:** גם אני חושבת שזה אפשרי.

— **גליה:** זה קרה וקורה. עכשיו עם האבא של הילד. אני הודפתי, אבל הוא נמצא שם כדי לעזור לי. קשה לי איתו לפעמים, אני מודה.

— **זיוית:** ולמדת קצת לקבל את זה? זה קשה לך כי זה נוגד את המקום של הבכורה העצמאית שפותרת לא רק לעצמה את הבעיות אלא גם לאחרים. "אז גם אני צריכה עזרה?!" אבל את לומדת לקבל את זה.

— **גליה:** כן.

— **זיוית:** את מרגישה טוב בשני מצבים – או כשאת נותנת, אחראית, מסדרת את העניינים בדרך שלך כדי שכולם ירגישו טוב, או כשאת במצוקה ואז את רוצה להיות עטופה בחום. אפשר להגשים את כל זה בזוגיות. אני לא רואה שום סיבה שלא תהיה לך זוגיות. נכון שאת רוצה להיות האחראית ולהיות הקובעת והמחליטה ולנהל, אבל זה לא מונע זוגיות. קל לאפשר לך לעשות את זה. רבים ישמחו מאוד אם תיקחי על עצמך את נטל החיים המשותפים איתם. לא יהיה קשה למצוא כאלה.

מכשול אחר הוא אולי שהקשר שלך עם משפחת המוצא עדיין חזק מאוד. זהו קשר שעונה על רוב הצרכים הרגשיים והמעשיים שלך. יש לך המון משמעות, די הרבה שליטה, ואת גם אהובה ומקובלת וההורים עוטים אותך ויעטפו גם את בנך. נוסף על כל אלה הם יעזרו לך לשלב עבודה עם טיפול בילד. לכן אם תרצי זוגיות, טוב יהיה שתלכי משם אחרי השנה הראשונה. אפילו פיזית. למרות שהתרחקות פיזית לא תמיד מחלישה את הקשר. אבל זו לפחות התחלה, ואם יהיה לך חשוב ליצור קשר זוגי – את תתרחקי קצת מההורים גם במישור הרגשי.

— **גליה:** זה חשוב לי.

— **זיוית:** יהיה קשה מאוד להכניס בן זוג ל"שלישייה" שלכם. כשתתרחקי מההורים, והילד יהיה לפעמים אצל אביו, זה יפתח לך מקום פנוי ואז תוכלי למצוא בן זוג. הוא יכול להיות קצת יותר מבוגר?

— **גליה:** כן, אין לי בעיה. יש דרישות מסוימות. צריך להיות לי טוב ונעים. חשובה השכלה במידה מסוימת. השאר עניין של כימיה.

— **זיוית:** אני חושבת שזה ילך. כשהיית צעירה הסתבכת קצת, עכשיו את פשוט מוכנה.

— **גליה:** היה מעניין ותודה לך!

ראינו אצל גליה שלושה מכשולים בדרך ליצירת זוגיות. תחילה ראינו את ההשפעה שיש לזוגיות של ההורים על תמונת הזוגיות של ילדיהם. ילדים צעירים רואים וחווים את הזוגיות של ההורים שלהם ומסיקים ממנה לעיתים קרובות מסקנה שהיא הכללת יתר. הם חושבים ש"ככה זה זוגות". דוגמת הזוגיות שספגה גליה בילדותה מן היחסים בין הוריה נחוותה אצלה כקשה ולא מתגמלת. מערכת יחסים כמו זו שראתה אצל הוריה לא קרצה לה והיא עדיין לא ידעה שאפשר גם אחרת.

כמו כן, ראינו את הקושי הקיים ביצירת זוגיות כאשר הקשר עם משפחת המוצא עדיין קרוב מאוד ומספק צרכים בסיסיים מעשיים ורגשיים. לגליה יש מעמד מרכזי ורווי משמעות בקשר עם הוריה, מעמד שמטיל עליה אחריות אבל (לפחות לדעתה) נותן לה גם את הזכות להשליט את דעותיה. על מעמד כזה לא מוותרים כל כך מהר. נוסף על כך גליה תהיה זקוקה בקרוב לעזרה רבה של ההורים לאחר שהחליטה ללדת ילד שלא בתוך קשר זוגי.

ולבסוף, ראינו שכאשר אדם אינו מאומן בשיתוף פעולה ובקבלת החלטות משותפות והוא מאמין שאלו יכולות להתקבל רק בדרך של

מאבקים, ויכוחים והתנצחויות דעתניות, הוא צופה קושי בחיים הזוגיים וגם יוצר אותו. עם זאת, אף אחד מן הגורמים האלה אין בו כדי למנוע מאלה שרוצים בכך להיות חלק מזוג ולהתמודד עם הקשיים בתוך המסגרת הזוגית.